

Čo sa týka hierarchie cirkvi sui iuris rozlišujeme tieto stupne: metropolitná cirkev sui iuris, cirkev sui iuris vrchného arcibiskupstva, patriarchálna cirkev sui iuris. V súčasnosti existujú na svete tieto východné cirkvi, ktoré sú na metropolitnom stupni hierarchického vývoja – okrem našej Prešovskej metropolitnej cirkvi je to metropolitná cirkev ruténskej tradície v Pittsburghu, Etiópska cirkev v Etiópii a Eritrei s centrom v Adis Abebe, Eritrejská katolícka cirkev a Maďarská gréckokatolícka cirkev. Na úrovni vrchného arcibiskupstva štyri cirkvi sui iuris – ukrajinskú, sýrsko-malabarskú, sýrsko-malankarskú a rumunskú. Na úrovni patriarchálnom máme šesť katolíckych východných cirkví – koptskú, melchitskú, sýrsku, maronitskú, chaldejskú a arménsku.

Pripravil o. Peter Šturák ml.

FARSKÉ OZNAMY

◆ Modlitby matiek budú v pondelok 7. a 14. mája večer. Telocvičňa na ZŠ Prostějovská bude v tie isté dátumy. Modlitby mužov v sakristii a biblická škola v chráme budú v utorok 15. mája večer. Nácvič zboru bude v stredu 9. a 16. mája večer. Tichá adorácia s Korunkou k Božiemu milosrdenstvu a požehnaním bude vo štvrtok 10. a 17. mája v čase 19:00 - 21:00 hod. Stretko na fare bude v piatok 11. a 18. mája o 16:15 hod. Kantorská škola bude v piatok 11. a 25. mája po detskej sv. liturgii. Stretnutie detí pripravujúcich sa na prvú sv. spoveď a ich rodičov bude v piatok 18. mája.

◆ Vo štvrtok 10. mája máme prikázaný sviatok Nanebovstúpenia Pána. Sv. liturgia budú ako zvyčajne o 6:30 a 18:00 hod. s myrovaním.

◆ Moleben k bl. P. P. Gojdičovi a uctenie si jeho relikvií bude vo štvrtok 17. mája po večernej sv. liturgii.

◆ V nedeľu 13. mája máme zbierku na podporu katolíckych masmédií.

◆ Naša farská zbierka na dokončenie stavby bude v nedeľu 27. mája po oboch sv. liturgiách.

◆ Slávnosť prvej sv. spovede bude v

nedeľu 20. mája na sviatok Zostúpenia Svätého Ducha. Deti pristúpia po prvý krát k sv. spovedi v spomínanej nedeľu o 9:00 hod. Potom bude nasledovať slávnostná sv. liturgia o 10:00 hod.

◆ Pozývame vás na archieparchiálnu odpustovú slávnosť do Hrabského, ktorá sa uskutoční 12. - 13. mája. Bližšie informácie o programe nájdete na plagáte v chráme.

◆ Metropolitná púť do Sanktuária Božieho milosrdenstva sa uskutoční v sobotu 2. júna. Máme objednaný autobus. Už odteraz vás pozývame k účasti na tejto púti.

◆ Modlitby chvál budú v našom chráme v nedeľu 13. mája so začiatkom o 18:00 hod.

◆ Počas mesiaca máj sa modlime mariánske pobožnosti, a to v pondelok ráno a v stredu večer po sv. liturgii.

◆ Sviatok Zostúpenia Svätého Ducha máme v nedeľu 20. mája. Pri oboch sv. liturgiách, ktoré budú vo zvyčajnom čase bude myrovanie. Popoludní vás pozývame na večiereň so špeciálnymi modlitbami.

o. Peter Kačur

Raz som sa stretol s nevidiacim mužom a opýtal som sa ho: „Veríte, že vás Boh môže uzdraviť?“ Odpovedal: „Samozrejme, že tomu verím.“ Potom som sa pýtal ďalej: „A modlite sa za svoje uzdravenie?“ Muž odpovedal: „Nemám na to čas.“ „Ako to myslíte?“ Odpovedal: „Pretože všetok čas, ktorý mám, trávim tým, že ďakujem Bohu za všetko, čo mi dal. Ved' môžem chodiť a za to mu musím ďakovať. Som zdravý, i za to sa patrí poďakovať, počujem, hovorím, môžem vykonávať veľa činností, a za to všetko mu musím ďakovať. Takže mi neostáva čas na to, aby som ho prosil o uzdravenie.“

Tento muž bol uzdravený. Bol optimista, ktorý sasústredil na Božie požehnanie a nie na svoje postihnutie. V tom spočíva rozdiel medzi optimistom a pesimistom. Optimista vníma vo svojom živote skôr dobré veci, pesimista sa vždy sústreďuje na záležitosti, ktoré v jeho živote akosi nefungujú. Je veľmi dôležité zamerať pozornosť na dobré veci, nie na problémy.

Je nevyhnutné si uvedomiť ešte jednu veľmi dôležitú vec. Boh nás miluje pre to, čo sme, a nie pre to, čo robíme. Keď pre Pána robíme veľké veci, niekedy si myslíme, že si za to zasluhujeme viac lásky. Ale to nie je pravda. Boh nás miluje preto, že sme jeho synovia a dcéry. Či chodím po svete a evanjelizujem alebo ležím chorý v posteli, nijako to neovplyvní stupeň lásky, ktorou ma Boh miluje.

Čo také robil tento muž uzdrave-

ný zo slepoty, že si ho Ježiš všimol? Bol niečím výnimočný? Bol vysporiadaný s tým, že je slepý od narodenia? Brali to tak aj jeho rodičia? Čo sa vlastne stalo, že Ježiš prichádza práve k nemu a otvára mu oči? odpoveďou nech je nám citát z evanjelia: „*Jeho učeníci sa ho spýtali: „Rabbi, kto zhršil - on, alebo jeho rodičia -, že sa narodil slepý?“ Ježiš odpovedal: „Nezhršil ani on, ani jeho rodičia, ale majú sa na ňom zjaviť Božie skutky. Musíme konať skutky toho, ktorý ma poslal, dokiaľ je deň.“ (Mt 9, 2 - 4) Prečo si teda Kristus všimá slepého? Lebo chce konať skutky, ktoré preňho pripravil jeho Otec. Skutky, ktorých podstatou je nezištná a ničím neovplyvnená láska. Láska otca k svojmu dieťaťu bez ohľadu na to, aké to dieťa je. Bez ohľadu na to, koľko toho dokáže. Bez ohľadu na to, či je zdravé alebo nie. Toto je optika, pomocou ktorej videl Kristus slepého od narodenia.*

Áká je moja optika nazerania Boha? Je to veľmi dôležité preto, lebo potom Boha takto prijímam aj vo svojej mysli a adekvátne tomu budujem k nemu svoj postoj. Zabáva sa na mne? Zaujíma ho vôbec? Mám toľko trápenia a chorôb. Mám toľko situácií, ktoré neviem zvládať. Ako ďalej?

Ak tieto slová platia aj o tebe, dnes Ti Kristus vraví, že tvoj Otec, ktorý je na nebesiach, ťa nekonečne miluje, nech si akýkoľvek. Nič neovplyvní jeho lásku ku mne.

o. Peter Kačur

LITURGICKÝ PROGRAM

Pondelok, 7. máj

Spomienka na znamenie úctyhodného kríža v Jeruzaleme
06:30 csl. sv. lit. (HP 224, 377); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 208, 114); Ap. zač. 39 (Sk 17, 1 – 15); Jn zač. 40 (11, 47 – 57)

Utorok, 8. máj

Sv. apoštol a evanjelista Ján Teológ
06:30 sl. sv. lit. (PZ 208, 359); 18:00 csl. sv. lit. (HP 224, 378); Ap. zač. 40b (Sk 17, 19 – 28a); Jn zač. 42a (12, 19 – 36a)

Streda, 9. máj

Zakončenie Paschy. Prenesenie pozostatkov svätého Mikuláša Divotvorcu z Myry do mesta Bari.
06:30 csl. sv. lit. (HP 224, 380); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 208, 361); Ap. zač. 41 (Sk 18, 22 – 28); Jn zač. 43 (12, 36 – 47)

Štvrtok, 10. máj

Nanebovstúpenie Pána. Príkazaný sviatok.
06:30 sl. sv. lit. (PZ 210, 362); 18:00 csl. sv. lit. (HP 225, 381); Ap. zač. 1 (Sk 1, 1 – 12); Lk zač. 114 (24, 36 – 53)

Piatok, 11. máj

Bl. hieromučeník Vasil' Hopko. Volnica. Myrovanie.
06:30 csl. sv. lit. (HP 225, 383); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 210, 364); Ap. zač. 42 (Sk 19, 1 – 8); Jn zač. 47 (14, 1 – 11a)

Sobota, 12. máj

Sv. otcovia Epifanos, cyperský biskup a Germanos, konštantínopolský patriarcha.
06:30 csl. sv. lit. (HP 225); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 210); Ap. zač. 43 (Sk 20, 7 – 12); Jn zač. 48a (14, 10b – 21)

Nedeľa, 13. máj

Siedma nedeľa po Pasche – svätých otcov prvého ekumenického nicejského snemu
08:00 csl. sv. lit. (HP 229); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 213); Ap. zač. 44 (Sk 20, 16 – 18a. 28 – 36); Jn zač. 56 (17, 1 – 13)

17:00 Večiereň

Pondelok, 14. máj

Sv. mučeník Izidor
06:30 csl. sv. lit. (HP 225); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 210); Ap. zač. 45 (Sk 21, 8 – 14); Jn zač. 49 (14, 27b – 15, 7)

Utorok, 15. máj

Prep. otec Pachómios Veľký
06:30 sl. sv. lit. (PZ 210); 18:00 csl. sv. lit. (HP 225); Ap. zač. 46 (Sk 21, 26 – 32); Jn zač. 53 (16, 2b – 13a)

Streda, 16. máj

Prep. otec Teodor Posvätený, učeník svätého Pachómia Veľkého
06:30 csl. sv. lit. (HP 225); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 210); Ap. zač. 47 (Sk 23, 1 – 11); Jn zač. 54 (16, 15 – 23)

Štvrtok, 17. máj

Sv. apoštol Andronik
06:30 sl. sv. lit. (PZ 210); 18:00 csl. sv. lit. (HP 225); Ap. zač. 48 (Sk 25, 13 – 19); Jn zač. 55 (16, 23b – 33a)
18:45 Moleben k bl. P. P. Gojdičovi

Piatok, 18. máj

Zakončenie sviatku Pánovho nanebovstúpenia
06:30 csl. sv. lit. (HP 225); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 210); Ap. zač. 50 (Sk 27, 1 – 44); Jn zač. 57 (17, 18 – 26)

Sobota, 19. máj

Piata zádušná sobota
06:30 csl. sv. lit. (HP 231); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 116); Ap. zač. 51 (Sk 28, 1 – 31); Jn zač. 67 (21, 15 – 25)

Nedeľa, 20. máj

Nedeľa svätej Päťdesiatnice. Myrovanie.
08:00 csl. sv. lit. (HP 232); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 216); Ap. zač. 3 (Sk 2, 1 – 11); Jn zač. 27 (7, 37 – 52; 8, 12)
10:00 Slávnosť prvej sv. spovede
17:00 Večiereň

o. Peter Šturák ml.

- zdržanlivosť od mäsa

200. VÝROČIE PREŠOVSKÉJ EPARCHIE

Ustanovenie Mukačevskej eparchie v Uhorsku otvorilo ďalšiu etapu administratívnej správy gréckokatolíckej cirkvi. K zmenám v diecézach došlo z iniciatívy Márie Terézie. Pápež Klement XIV. bulou zo dňa 19. 9. 1771 vikára Andreja Bačinského povýšil na biskupa. Rezidenciu eparchie sa stalo Mukačevo. V roku 1816 mala Mukačevská eparchia 14 archidiaconátov, 61 dekanátov a 729 farností. Zaberala územie 13 žúp a mala 560 472 veriacich. Pre veľké územie sa vo vzdialených oblastiach ustanovovali vikariáty. Preto vznikli vikariáty v Marmaroši, v Satmári a v Košiciach. Na čele vikariátu bol biskupský vikár a konzistórium. Biskupský vikár bol volený z kanonikov mukačevskej kapituly a potvrdený cisárom. Jeho právomoc však určoval mukačevský biskup.

Župy košického vikariátu tvorili Gemer, Bodrog, Spiš, Abauj, Turňa, Šariš a severná časť Zemplína. Gréckokatolíci na Horehroní a Gemeri (Šumiac, Telgárt a Vernár) boli pod právomocou ostrihomského arcibiskupa a od roku 1776 pod právomocou rožňavského biskupa. Po zriadení Mukačevskej eparchie Svätá Stolica v Ríme pripojila Šumiac za Andreja Bačinského rozhodnutím zo 4. 1. 1780 k jeho eparcii. Vizitácia z roku 1700 hovorí, že gréckokatolíkom na Spiši zriadili dekanát pre farnosti Poráč, Závadka, Helcmanovce, Slovinky, Olšavica, Nižné Repaše, Torysky, Hodermark, Lipník, Folkmar a Osturňa.

Sídlom košického vikariátu sa stal dominikánsky kláštor v Košiciach. Počas rekonštrukcie mal vikár bývať vo františkánskom kláštore. Ján Pázstély vnímal problémy s rezidenciou, proti bola mestská rada, aj jágerský biskup, ktorý tam zriadil seminár. Ján Pázstély býval v Užhorode a vidiac problémy sa 27. 6. 1788 vzdal vikariátu. Vikárom sa stal kanonik Michal Bradáč. Narodil sa 3. 9. 1749 v Kamienke na Spiši. Študoval vo Viedni. V roku 1777 sa stal farárom v Užhorode a kanonikom. V roku 1790 sa stáva košickým vikárom a roku 1808 je menovaný pomocným biskupom Andreja Bačinského.

Ako vikár začal riešiť situáciu v Košiciach. Vidiac problémy, svoje snahy o rezidenciu presunul do Prešova, kde sa na Hlavnej ulici nachádzal bývalý kostol a kláštor minoritov. Aj tu mestské úrady boli proti rezidencii. Chceli tu preniesť gymnázium piaristov zo Sabinova, či vytvoriť sklad na zbrane. Vikár Michal Bradáč dosiahol rozhodnutie cisára Leopolda z 20. 10. 1792 č. 23484, ktorým bol kláštor minoritov daný k dispozícii košickému vikariátu. Cisárska kancelária dňa 20. 12. 1792 potvrdila prenesenie vikariátu do Prešova. Michal Bradáč, ako poslanec uhorského parlamentu za Mukačevskú kapitolu, dosiahol v roku 1802 definitívu. Následne cisár dekrétom zo dňa 8. 3. 1806 ustanovil sídlo vikariátu v Prešove.

Minoritský kostol mal byť prispôbený východnému obradu a kláštor pre rezidenciu. Rozpočet a plány na opravu boli vo výške 38 907 zlatých a 34 grajciarov. Rozpočet schválila miestodržiteľská rada. V roku 1807 povolil panovník zriadiť vikariátne konzistórium a určil sumu 1430 zlatých ako ročný základ na vikariátne chrám a kanceláriu. Medzitým biskup Andrej Bačinský ostarel a chorľavel, preto žiadal o pomocného biskupa. Následne sa pomocným biskupom stáva košický vikár Michal Bradáč a vracia sa do Prešova, kde pokračuje v oprave chrámu a rezidencie. V Mukačeve však náhle zomiera biskup Andrej Bačinský. Po jeho smrti spravuje mukačevské biskupstvo Ján Kutka, ktorého vybrala mukačevská kapitula za vikára.

Vikárom v Mukačeve sa stal Michal Bradáč, a preto opúšťa Prešov. Vikárom v Prešove je menovaný Gregor Tarkovič, ktorý je po smrti Bradáča v roku 1815 kapitulným vikárom Mukačevskej eparchie a na jeho miesto bol menovaný kanonik Ján Olšavský, ktorý bol posledným vikárom v Prešove. Úradu sa ujal 8. 11. 1816 a ostáva v ňom až do 6. 8. 1820, keď bola inštalovaná kapitula kanonikov Prešovského biskupstva. *(koniec 7. časti)*

Spracoval diakon R. Hreňo podľa knihy Prierez dejinami Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku od prof. P. Šturáka

